דעם רבינ'ס ליכט

דברים תשפ"ב
גליון 104

אַייעֶרֶע קִינְדֶער זָאלְט אִיר מוֹדִיעַ זַיין וָואס דָא הָאט זִיךְ גִיטָאן (שיהר"ן ר"ט)

דער ריינער קוואל

אַ גוּטְן שַׁבָּת פַאר אַלֶע לֶעכְטִיגֶע קִינְדֶער.

מִיר הַאלְטְן שׁוֹין מַמָּשׁ בַּיים שְׁוֶועל פוּן דֶער טָאג תִּשְׁעָה בְּאָב וֶוען גַאנְץ כְּלַל יִשְׂרָאֵל טְרוֹיעֶרְט אוּן מֶען בֶּענְקְט, מֶען טוּט תְּשׁוּבָה אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זָאל זִיךְ שׁוֹין מְרַחֵם זַיין אוּן אוֹיפְבּוֹיעֶן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וָואס אִיז דֶער בַּאדֵייט פוּנֶעם תַּעֲנִית וָואס מִיר גֵייעֶן פַאסְטְן קוּמֶענְדִיגְן זוּנְטָאג? אֲפִילוּ אַ אִינְגְל וָואס פַאסְט נִישְׁט עֶסְט מֶען נִישְׁט קַיין פְלֵייש מֶשֶׁךְ דִי נַיין טֶעג, אוּן מֶען טוּט נָאךְ אַנְדֶערֶע סִגּוּפִים, מֶען טְרִינְקְט נִישְׁט קַיין וַויין, מֶען הֶערְט נִישְׁט קַיין מוּזִיק, דִי אַלֶע זַאכְן הָאט אַ צִיל, עֶס אִיז נִישְׁט סְתָּם. לָאמִיר זֶען וָואס ר' נָתָן שְׁרַייבְּט אִין לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת אוֹיף דֶעם (הלכות הרשאה ג').

ר' נָתָן שְׁרַייבְּט אַז דֶער עִיקָר תִּיקּוּן פוּנֶעם תַּעֲנִית אִיז אַז אַ מֶענְטְשׁ זָאל זִיךְ מִשְׁפְּט'ן, זִיךְ אִיבֶּער רֶעכֶענֶען אוֹיב עֶר פִּירְט זִיךְ אוֹיף וִוי עֶס דַארְף צוּ זַיין. אַמָאלִיגֶע צַייטְן אִיז טַאקֶע גֶעוֶוען אַ מִנְהָג אַז אַ טָאג וָואס אִיז גֶעוֶוען אַ תַּעֲנִית פְלֶעגְט מֶען זָאגְן פַארְן עוֹלָם אַז אַלֶע זָאלְן זִיךְ גוּט אִיבֶּערְקוּקְן אוּן זֶען צוּ מֶען פַארְרֶעכְט וָואס מֶען הָאט צוּ פַארְרֶעכְטְן וַוייל דָאס אִיז דֶער עִיקָר פוּנֶעם תַּעֲנִית, דֶער חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ.

הַיינְט צוּ טָאג גֵייט דָאס אוֹיף אָן. דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט גֶעהֵייסְן מַאכְן יֶעדְן טָאג הִתְבּוֹדְדוּת, זִיךְ מִשְׁפְּט'ן אוּן זֶען אוֹיב אִיךְ הָאבּ וָואס צוּ פַארְרֶעכְטְן, בִּפְרָט וֶוען עֶס קוּמְט אַ תַּעֲנִית דַארְף זִיךְ דֶער מֶענְטְשׁ רִיכְטִיג מִשְׁפְּט'ן, אוֹיב מֶען פִּירְט זִיךְ אוֹיף וִוי עֶס דַארְף צוּ זַיין.

אַ אִיד וָואס מִשְׁפָּט זִיךְ, עֶר קוּקְט נָאךְ זַיינֶע מַעֲשִׂים וָואס עֶר טוּט, זַיין עֶסְן, זַיין בַּאנֶעמוּנְג מִיט חֲבֵרִים, כִּבּוּד אָב וָאֵם, זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, בֵּין אָדָם לַמָּקוֹם, אוּן עֶר אִיז זִיךְ מִשְׁתַּדֵּל צוּ פַארְרֶעכְטְן פוּן יֶעצְט אוּן וַוייטֶער, אִיז עֶר זוֹכֶה דוּרְךְ דֶעם צוּ בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וַוייל חֲזַ"ל זָאגְן "כָּל הַמִּתְאַבֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם, זוֹכֶה וְרוֹאֶה בְּשִׂמְחָתָהּ", דוּרְךְ דֶעם וָואס מֶען טְרוֹיעֶרְט אוֹיף יְרוּשָׁלַיִם מֶען קוּקְט זִיךְ אִיבֶּער דִי מַעֲשִׂים, דֶער מֶענְטְשׁ זֶעט אַיין אַז עֶר אִיז שׁוּלְדִיג אִינֶעם חוּרְבָּן - וַוייל דֶער רֶבִּי זָאגְט (תורה ס"ז תנינא) אַז יֶעדֶער אִיד לְפִי זַיינֶע מַעֲשִׂים הָאט עֶר אַ חֵלֶק אִינֶעם חוּרְבָּן. לוֹיט דֶעם קוּמְט אוֹיס אַז וֶוען מֶען מִשְׁפָּט זִיךְ אוּן מֶען פְּרוּבִּירְט צוּ פַארְרֶעכְטְן אַלֶע מַעֲשִׂים אוּן תְּשׁוּבָה טוּן אוֹיף וָואס מֶען הָאט נִישְׁט רִיכְטִיג גֶעטוּן, הָאט עֶר אַ חֵלֶק אִינֶעם בּוֹיעֶן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָואס וֶועט בְּקָרוֹב גֶעבּוֹיעֶט וֶוערְן.

דֶער בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וֶועט גֶעבּוֹיעֶט וֶוערְן דוּרְךְ מִשְׁפָּט, אַז מִיר וֶועלְן אַרַיינְקוּקְן אִין אוּנְזֶערֶע

המשך אויף זייט 11

מַיינֶע בָּחוּר'ישֶׁע יָאָרְן

המשך פון פאריגע וואך

נָאךְ צְווייִ גוּטֶע חֲבֵרִים הָאבְּן מִיר גֶעהַאט, וָואס אִיךְ דֶערְמַאן זִיךְ יֶעצְט בְּשַׁעתְ'ן רֶעדְן, אֵיינֶער הָאט גֶעהֵייסְן צָדוֹק מְנַחֵם הי"ד און אֵיינֶער לֵייבְּל גָאלְדְוַואסֶער הי"ד, זֵיי זֶענֶען גֶעוֶוען לוּבְּלִינֶ'ער חֲסִידִים. הָא! אַ תַּכְשִׁיט! ס'אִיז מִיר זֵייעֶר שְׁוֶוער זִיךְ צוּ דֶערְמַאנֶען דִי אַלֶע חֲבֵרִים מַיינֶע, אָבֶּער וָואס קֶען מֶען טוּוְן? הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וֵוייסְט וָואס עֶר הָאט גֶעטוּן. עַל כָּל פָּנִים. מֶען דַארְף מֶען כָּאטְשׁ זֶען מֶען זָאל זִיךְ אַלֶעמָאל דֶערְמַאנֶען פוּן זֵיי.

ס'גֶעוֶוען גָאר אַ טֵייעֶרֶער אִיד, ר' יַעֲקֹב הי"ד, גֶעקוּמֶען פוּן מוּנְקַאטְשׁ. נָאךְ אִיז גֶעוֶוען מֹשֶׁה יַעֲקֹב טָאפֶּער הי"ד. ס'גֶעוֶוען אַסַאךְ בְּרֶסְלֶבֶ'ע חֲסִידִים, אַלְס אִיז גֶעוֶוען אַ דַאנְק דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן.

ר' אַבְרָהָם יִצְחָק, דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זָאל זִיךְ נוֹקֵם זַיין אוֹיף זַיין בְּלוּט. עֶר הָאט גֶעהַאט גָאר טַייעֶרֶע מִדּוֹת טוֹבוֹת, אַ בַּעַל קוֹרֵא אִיז עֶר גֶעוֶוען, עֶס זֶענֶען גֶעוֶוען מֶענְטְשְׁן וָואס זֶענֶען גֶעקוּמֶען עֶקְסְטֶערְ הֶערְן זַיין לֵיינֶען.

אִין אוֹסְטְרוֹבְצֶא אִיז גֶעוֶוען אַ מִנְהָג אַז יֶעדְן שַׁבָּת נָאכְמִיטָאג אִין בֵּית מִדְרָשׁ - שַׁבָּת נָאכְן שְׁלָאף - הָאט אֵיינֶער גֶע'דַרְשְׁ'נְט אַ דְּרָשָׁה, פַארְשְׁטֵייט זִיךְ אַז רוֹב מָאל הָאט מֶען אוֹיסְגֶעקְלִיבְּן דֶעם ר' אַבְרָהָם יִצְחָקְ'ן צוּ רֶעדְן. עֶס אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אוֹיפְגֶעשְׁרִיבְּן פְּרֵייטָאג פַארְנַאכְט, אַז דֶער און דֶער וֶועט רֶעדְן אַ דְּרָשָׁה, בְּשַׁעַת עֶר הָאט גֶע'דַרְשְׁ'נְט, אִיז גֶעוֶוען דָאס בֵּית הַמִּדְרָשׁ פוּל, מֶען הָאט נִישְׁט גֶעקֶענְט אַרַיינְפַּאקְן קַיין נָאדְל אִין שׁוּל...

דִי אַנְדֶערֶע שַׁבָּתִים הָאט גֶעדַרְשְׁ'נְט ר' מֹשֶׁה מֶענְדְל, עֶר הָאט אוֹיךְ גֶערֶעדְט פוּן פַארְשִׁידֶענֶע מַאֲמָרִים, אַנְדֶערְשׁ ווִי ר' אַבְרָהָם יִצְחָק וֶועלְכֶער הָאט גֶערֶעדְט מֶער דֶערְהוֹיבֶּענֶע זַאכְן. מִיר הָאבְּן גֶעהַאט אַ נָאמֶען לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת. מִיר הָאבְּן זִיךְ גָארְנִישְׁט גֶעהַאט וָואס זִיךְ צוּ שֶׁעמֶען.

דָאס אִיז גֶעוֶוען דִי מֶענְטְשְׁן וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעקֶענְט. דִי עֶנְדֶע אִיז גֶעוֶוען אַז ר' אַבְרָהָם יִצְחָק אִיז אַוֶועקְגֶעפָאְרן נָאכְדֶעם קַיין לָאדְזְשׁ פַאר פַּרְנָסָה, און נָאכֶער אִיז עֶר גֶעפָארְן קַיין וַוארְשָׁא, צוּם סוֹף הָאט הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גּוֹזֵר גֶעוֶוען דִי גְּזֵרָה און עֶר אִיז אוּמְגֶעקוּמֶען אִין אוֹישְׁוִויץ הי"ד.

עִיקָר שָׁכַחְתִּי, מַיין טֵייעֶרֶער הֵיילִיגֶער בְּרוּדֶער פוּן אוֹסְטְרוֹבְצֶא, עֶר הָאט גֶעהֵייסְן יִשְׂרָאֵל דָּוִד הי"ד, עֶר אִיז גֶעוֶוען גָאר פַארְקָאכְט אִין הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן זַאךְ, מִדּוֹת טוֹבוֹת הָאט עֶר גֶעהַאט אַ גֶעוַואלְד, אַוֶועקְגֶעגֶעבְּן אַלֶץ וָואס עֶר הָאט גֶעהַאט.

ר' יצחק ברייטער

עֶר הָאט חֲתוּנָה גֶעמַאכְט אַסַאךְ אָרֶעמֶע כַּלּוֹת, עֶר הָאט מִיר גֶעזָאגְט אַסַאךְ מוּסָר אַז אִיךְ בִּין נִישְׁט גֶענוּג קַיין בְּרֶסְלֶבֶ'ער, עֶר אִיז גֶעוֶוען אַן אֱמֶתֶ'ער בְּרֶסְלֶבֶ'ער חָסִיד. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זָאל הֶעלְפְן אַז מִיר זָאלְן זִיךְ קֶענֶען זֶען בִּגְאוּלָה הַשְּׁלֵמָה.

אִין תר"פ אִיז גֶעגְרִינְדֶעט גֶעוָארְן אִין אוֹסְטְרוֹבְצֶא דִי עֶרְשְׁטֶע יְשִׁיבָה פוּן בְּרֶסְלֶב. דִי יְשִׁיבָה הָאט גֶעהֵייסְן "יְשִׁיבָה הִלְכְתָא כְּנַחֲמֵנִי",

המשך אויף זייט 10

איין מעשה'לע

דער באשעפער באווייזט וואונדער
פאר זיינע ליבע קינדער

מִבּוֹר גָלוּת...

אִיךְ הֵייס יַעֲנְקִי

וֶוען מַיין טַאטֶע אִיז גֶעפָארְן מִיט מַיין בְּרוּדֶער פַאר צְוֵויי יָאר צוּרִיק קֵיין אוּמַאן, אִיז עֶר גֶעשְׁלָאפְן אִין בֶּעלֶערוּס אוֹיף דִי גְרָאז, אַזוֹי וִוי נָאךְ הוּנְדֶערְטֶער בְּרֶסְלֶב'ער חֲסִידִים. אִינְמִיטְן שְׁלָאפְן הָאט מַיין טַאטֶע גֶעשְׁפִּירְט אַז זַיינֶע פִּיס זִינְקֶען אֵיין אִין דֶער עֶרְד!

וֶוער עֶר אִיז אוֹיפְגֶעשְׁטַאנֶען אִינְדֶערְפְרִי הָאט עֶר בַּאמֶערְקְט אַז עֶר אִיז גֶעשְׁלָאפְן נֶעבְן אַ אָפֶענֶעם גְרוּב... עֶס אִיז גֶעוֶוען גְרוֹיסֶע נִסִּים אַז מַיין טַאטֶע אִיז נִישְׁט אַרַיינְגֶעפַאלְן אִין בּוֹר!

דַאוֶונֶען, לֶערְנֶען, דַאוֶונֶען

פַאר מַיין בַּר מִצְוָה הָאבּ אִיךְ גֶעהַאט זֵייעֶר אַ שְׁטַארְקֶע רָצוֹן צוּ עֶנְדִיגְן וָואס מֶער סְפָרִים - נָאךְ פַאר מַיין בַּר-מִצְוָה - פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן וְתַלְמִידוֹ ר' נָתָן.

דֶעם רָצוֹן הָאבּ אִיךְ שׁוֹין גֶעהַאט פוּן דִי אַכְט יָאר, וֶוען אִיךְ הָאבּ דַאן אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ לֶערְנֶען חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן וַוייל דָאס אִיז גֶעוֶוען שֵׁיינֶע מַעֲשִׂיּוֹת אוּן גַאנְץ קְלֵיינֶע שְׁטִיקְלֶעךְ. דֶעם לִמּוּד הָאבּ אִיךְ גֶעלֶערְנְט יֶעדְן טָאג אוֹיפְן וֶועג פָארְנְדִיג אִין חֵדֶר אַהִין אוּן צוּרִיק אַ שָׁעָה צַייט. אִיךְ הָאבּ ב"ה זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ עֶנְדִיגְן נָאךְ סְפָרִים.

מַיין חָבֵר הָאט דֶעמָאלְט גֶעלֶערְנְט דֶעם הֵיילִיגְן סֵפֶר לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן אוּן אִיךְ הָאבּ גֶעהַאט אַ שְׁטַארְקֶע חֵשֶׁק אוֹיךְ צוּ לֶערְנֶען דֶעם סֵפֶר, הָאבּ אִיךְ מִתְפַּלֵּל גֶעוֶוען אוּן גֶעבֶּעטְן פוּן בַּאשֶׁעפֶער אוּן גֶעלוֹיבְּט דֶער בַּאשֶׁעפֶער אַז אַ תְּקוּפָה נָאכְדֶעם הָאבְּן דִי בְּרֶסְלֶב'ער חֲסִידִים אָנְגֶעהוֹיבְּן אִיבֶּער אַ נַייעֶס דֶעם סֵדֶר פוּן אַ 'עָמוּד לַיּוֹם' אִינֶעם סֵפֶר לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, הָאבּ אִיךְ גֶעזָאגְט פַאר מַיין טַאטְן אַז אִיךְ הֵייבּ אוֹיךְ אָן מִיטְלֶערְנֶען.

אִיךְ הָאבּ בַּאקוּמֶען פוּן מַיין טַאטְן אַ נַייעֶם לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן אוּן עֶר הָאט מִיר גֶעזָאגְט אַז יֶעדְן טָאג וָואס עֶר וֶועט זַיין אִינְדֶערְהֵיים וֶועט עֶר קֶענֶען לֶערְנֶען מִיט מִיר, אַזוֹי אִיז טַאקֶע גֶעוֶוען פַאר אַ לַאנְגֶע תְּקוּפָה. נָאכְדֶעם אִיז גֶעוֶוען אַ שְׁטִיק צַייט וָואס מִיר הָאבְּן נִישְׁט גֶעלֶערְנְט אִיז גֶעוָוארְן אַ לָאךְ פוּן צְוָואנְצִיג בְּלַאט, הָאט מַיין טַאטֶע גֶעזָאגְט אִיךְ זָאל זִיךְ אוֹיפְשְׁרַייבְּן דִי בְּלֶעטֶער וָואס עֶס פֶּעלְט מִיר אוּן בִּיזְוֶעדְרְוַוייל גֵיין וַוייטֶער מִיט אַלֶעמֶען אוּן אַ תְּקוּפָה שְׁפֶּעטֶער וֶועל אִיךְ דָאס אָפְּצָאלְן.

דָאס צֶעטְל וואוּ עֶס אִיז גֶעוֶוען אָפְּגֶעשְׁרִיבְּן דִי צְוָואנְצִיג בְּלַאט אִיז פַארְלוֹירְן גֶעגַאנְגֶען אוּן אִיךְ הָאבּ נִישְׁט גֶעדֶענְקְט וֶועלְכֶע בְּלֶעטֶער דָאס אִיז, אוּן לַיידֶער... הָאבּ אִיךְ אוֹיפְגֶעהֶערְט צוּ לֶערְנֶען אָבֶּער אִיךְ הָאבּ אָנְגֶעהוֹיבְּן לֶערְנֶען מִיט אַ חַבְרוּתָא אַנְדֶערֶע סְפָרִים.

אִין כִּתָּה ז' הָאבּ אִיךְ בַּאקוּמֶען חֵשֶׁק צוּ לֶערְנֶען לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, אוּן אִיךְ הָאבּ אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ לֶערְנֶען אוּן זֵייעֶר אַסַאךְ מִתְפַּלֵּל גֶעוֶוען צוּם בַּאשֶׁעפֶער אוּן לַיידֶער הָאבְּן מִיר חֲבֵרִים גֶעזָאגְט אַז אִיךְ וֶועל עֶס נִישְׁט קֶענֶען עֶנְדִיגְן וַוייל עֶס אִיז זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶע סֵפֶר, אָבֶּער דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעהָאלְפְן אַ חֹדֶשׁ פַאר מַיין בַּר-מִצְוָה אֱלוּל

המשך אויף זייט 7

~ דִי פִּינְפְטֶע מַעֲשֶׂה וָואס דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט דֶערְצֵיילְט

אַמָאל אִיז גִיוֶוען אַ מֶלֶךְ. דֶער מֶלֶךְ הָאט קֵיין קִינְדֶער נִיט גִיהַאט. אִיז עֶר גִיגַאנְגֶען אוּן הָאט זִיךְ גִיפָּארֶעט מִיט דָאקְטוֹירִים. כְּדֵי זַיין מְלוּכָה זָאל נִיט פַאר פְרֶעמְד וֶוערְן. זֵיי הָאבִּין אִים אָבֶּער נִיט גִיהָאלְפְן.

הָאט עֶר גוֹזֵר גִיוֶוען אוֹיף יוּדְן אַז זֵיי זָאלִין פַאר אִים מִתְפַּלֵל זַיין. אַז עֶר זָאל הָאבִּין קִינְדֶער. הָאבִּין יוּדִין גִיזוּכְט **אַ צַדִיק**. כְּדֵי עֶר זָאל מִתְפַּלֵל זַיין אוּן זָאל פּוֹעֶלְין. אַז עֶר זָאל הָאבִּין קִינְדֶער.

הָאבְּן זֵיי גִיזוּכְט אוּן הָאבִּין גִיפוּנֶען **אַ בַּאהַאלְטִינֶעם צַדִיק**. אוּן זֵיי הָאבִּין אִים גִיזָאגְט אַז עֶר זָאל מִתְפַּלֵל זַיין אַז דֶער מֶלֶךְ זָאל הָאבְּן קִינְדֶער. הָאט עֶר גִיעֶנְפֶערְט עֶר וֵוייסְט גָאר נִיט.

הָאבִּין זֵיי דָאס מוֹדִיעַ גִיוֶוען דֶעם מֶלֶךְ (בַּאֲשֶׁר אַז סֶע אִיז דָא אַ בַּאהַאלְטִינֶער צַדִיק נָאר עֶר זָאגְט עֶר וֵוייסְט גָאר נִיט) הָאט דֶער מֶלֶךְ גִישִׁיקְט אֵיין אוֹקַאז נָאךְ אִים.

הָאט מֶען אִים גִיבְּרַאכְט צוּם מֶלֶךְ. הָאט דֶער מֶלֶךְ מִיט אִים אָנְגִיהוֹיבְּן צוּ שְׁמוּסִין מִיט גוּטְן. דוּ וֵוייסְט דוֹךְ. אַז דִי יְהוּדִים זֶענֶען בַּיי מִיר אִין דֶער הַאנְט. אִיךְ קָאן טָאן מִיט זֵיי וָואס אִיךְ וִויל. בְּכֵן בֶּעט אִיךְ דִיךְ מִיט גוּטְן זַיי מִתְפַּלֵל. אִיךְ זָאל הָאבִּין קִינְדֶער.

הָאט אִים דֶער צַדִיק מַבְטִיחַ גִיוֶוען אַז עֶר זָאל הָאבִּין דָאס יָאר אַ קִינְד אוּן אִיז זִיךְ אַהֵיים גִיגַאנְגֶען. **הָאט דִי מַלְכָּה גִיהַאט אֵיין טָאכְטֶער.** אוּן דִי בַּת מַלְכָּה אִיז גִיוֶוען זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶע פַּארְשׁוֹין.

אוּן אַז זִי אִיז אַלְט גִיוֶוען פִיר יָאר. הָאט זִי גִיקֶענְט אַלֶע חָכְמוֹת אוּן אַלֶע לְשׁוֹנוֹת אוּן שְׁפִּילִין אוֹיף כֵּלִים. זֶענֶען גִיפָארִין אַלֶע מְלָכִים פוּן אַלֶע מְדִינוֹת. זִי צוּ זֶעהְן. אוּן סֶע גִיוֶוען אוֹיף דֶעם מֶלֶךְ אַ גְרוֹיסֶע שִׂמְחָה.

דֶער נָאךְ הָאט דֶער מֶלֶךְ זֵייעֶר גִיוָואלְט. עֶר זָאל הָאבְּן אֵיין זוּן כְּדֵי דִי מְלוּכָה זָאל נִיט אַוֶועק גֵייעֶן צוּ אֵיין פְרֶעמְדְן. הָאט עֶר וִוידֶער גוֹזֵר גִיוֶוען אוֹיף יוּדִין אַז זֵיי זָאלִין מִתְפַּלֵל זַיין אַז עֶר זָאל הָאבְּן אֵיין זוּן.

הָאבְּן זֵיי גִיזוּכְט דֶעם עֶרְשְׁטְן **צַדִיק**. אוּן זֵיי הָאבִּין אִים שׁוֹין נִיט גִיפוּנֶען וָוארִין עֶר אִיז שׁוֹין גִישְׁטָארְבִּין. הָאבְּן זֵיי וַוייטֶער גִיזוּכְט.

הָאבִּין זֵיי גִיפוּנֶען. נָאךְ **אַ בַּאהַאלְטִינֶעם צַדִיק**. אוּן זֵיי הָאבִּין אִים גִיזָאגְט. אַז עֶר זָאל גִיבִּין דֶעם מֶלֶךְ אַ זוּן. הָאט עֶר גִיזָאגְט. עֶר וֵויסְט גָאר נִיט. הָאבְּן זֵיי וִוידֶער מוֹדִיעַ גִיוֶוען דֶעם מֶלֶךְ.

הָאט דֶער מֶלֶךְ דֶעם **צַדִיק** אוֹיךְ אַזוֹי גִיזָאגְט: דוּ וֵוייסְט דוֹךְ אַז דִי יְהוּדִים זֶענֶען בַּיי מִיר אִין דֶער הַאנְט. וְכוּ' כַּנַ"ל. הָאט אִים דֶער חָכָם (דְהַיְינוּ דֶער

צַדִיק) גִיזָאגְט. וֶועסְטוּ אָבֶער קֶענֶען טוּן וָואס אִיךְ וֶועל דִיר הֵייסִין. הָאט דֶער מֶלֶךְ גִיזָאגְט יוֹא.

הָאט דֶער חָכָם צוּ אִים גִיזָאגְט: אִיךְ בַּאדַארְף אַז דוּ זָאלְסְט בְּרֶענְגֶען **אַלִירְלֵיי אֲבָנִים טוֹבוֹת** (כְּלוֹמֶר דוּמִיט וַוארְג) וָוארִין אִיטְלִיכֶער אֶבֶן טוֹב הָאט אִין זִיךְ אֵיין אַנְדֶערֶע סְגוּלָה. אוּן בַּיי דִי מְלָכִים אִיז פַּאר הַאנְדְן אַ סֵפֶר וָואס דָארְט אִיז פַארְשְׁרִיבְּן אַלִירְלֵיי אֲבָנִים טוֹבוֹת.

הָאט דֶער מֶלֶךְ גִיזָאגְט. אִיךְ וֶועל אוֹיס בְּרֶענְגֶען. מַיין הַאלְבֶּע מְלוּכָה. אַבִּי אִיךְ זָאל הָאבְּן אַ זוּן אוּן אִיז גִיגַאנְגֶען. אוּן הָאט אִים גִיבְּרַאכְט אַלִירְלֵיי אֲבָנִים טוֹבוֹת.

הָאט דֶער חָכָם זֵיי גִינוּמֶען. אוּן הָאט זֵיי צוּ קְלַאפְּט. אוּן הָאט גִינוּמֶען אַ בֶּעכֶער וַויין. אוּן הָאט זֵיי אַרַיין גִישִׁיט אִין דֶעם וַויין. אוּן עֶר הָאט גִיגֶעבִּין אַ הַאלְבְּן בֶּעכֶער וַויין דֶעם מֶלֶךְ טְרִינְקֶען. אוּן דִי אַנְדֶערֶע הֶעלְפְט. דֶער מַלְכָּה.

אוּן הָאט צוּ זֵיי גִיזָאגְט. אַז זֵיי וֶועלִין הָאבִּין אַ זוּן. וָואס עֶר וֶועט זַיין דוּרְךְ **פוּן אֲבָנִים טוֹבוֹת אוּן עֶר וֶועט אִין זִיךְ הָאבִּין אַלֶע סְגוּלוֹת פוּן אַלֶע אֲבָנִים טוֹבוֹת.** אוּן אִיז אַהֵיים גִיגַאנְגֶען.

הָאט דִי מַלְכָּה גִיהַאט **אַ זוּן.** אִיז גִיוָוארִין אַ גְרוֹיסֶע שִׂמְחָה אוֹיף דֶעם מֶלֶךְ. נָאר דֶער זוּן **אִיז נִיט גִיוֶוען פוּן אֲבָנִים טוֹבוֹת.**

אַז דֶער זוּן אִיז אַלְט גִיוֶוען פִיר יָאר. אִיז עֶר גִיוֶוען אַ גְרוֹיסֶער פַּארְשׁוֹין אוּן אַ גְרוֹיסֶער חָכָם אִין אַלֶע חָכְמוֹת. אוּן הָאט גִיקֶענְט אַלֶע לְשׁוֹנוֹת. זֶענֶען גִיפָארִין מְלָכִים אִים זֶעהְן.

אוּן דִי בַּת מַלְכָּה הָאט גִיזֶעהְן אַז זִי אִיז שׁוֹין נִיט אַזוֹי חָשׁוּב. הָאט זִי זִיךְ אִין אִים מְקַנֵא גִיוֶוען. נָאר דָאס אִיז אִיר נֶחָמָה גִיוֶוען בַּאֲשֶׁר דֶער צַדִיק הָאט גִיזָאגְט. אַז דֶער זוּן וֶועט **זַיין גָאר פוּן אֲבָנִים טוֹבוֹת.** גוּט אִיז כָאטְשֶׁע וָואס עֶר אִיז נִיט פוּן אֲבָנִים טוֹבוֹת.

אַמָאל הָאט דֶער בֶּן מֶלֶךְ גִישְׁנִיצְט הָאלְץ אוּן הָאט זִיךְ אַ שְׁנִיט גִיטָאן אִין פִינְגֶער. אִיז דִי בַּת מַלְכָּה צוּ גִילָאפִין. אִים אַרוּם בִּינְדְן דֶעם פִינְגֶער. הָאט זִי דָארְט דֶערְזֶען **אֵיין אֶבֶן טוֹב.**

הָאט זִי זִיךְ אִין אִים זֵייעֶר מְקַנֵא גִיוֶוען. הָאט זִי זִיךְ גִימַאכְט קְרַאנְק. זֶענֶען גִיקוּמֶען כַּמָה דָאקְטוֹירִים. זֵיי הָאבִּין אָבֶער נִיט גִיקֶענְט אִיר קֵיין רְפוּאָה טָאן.

הָאט מֶען גִירוּפִין מְכַשְׁפִים. אִיז דָארְט גִיוֶוען אֵיין מְכַשֵׁף הָאט זִי אִים אוֹיסְגִיזָאגְט דֶעם אֶמֶת. אַז זִי הָאט זִיךְ אַלֵיין גִימַאכְט קְרַאנְק מַחְמַת דֶעם בְּרוּדֶער כַּנַ"ל אוּן זִי הָאט דֶעם מְכַשֵׁף גִיפְרֶעגְט אוֹיבּ סֶע אִיז מֶעגְלִיךְ. אַז מְזָאל טָאן אַ מֶענְשׁ כִּישׁוּף אַז עֶר זָאל וֶוערִין קְרֶעצִיג. הָאט עֶר גִיזָאגְט יוֹא.

הָאט זִי צוּם מְכַשֵׁף גִיזָאגְט. טָאמֶער וֶועט עֶר זִיךְ זוּכִין אֵיין אַנְדֶערְן מְכַשֵׁף וָואס עֶר וֶועט מְבַטֵל זַיין דֶעם כִּישׁוּף אוּן עֶר וֶועט גִיהֵיילְט וֶוערִין.

הָאט דֶער מְכַשֵּׁף גִיזָאגְט. אַז מְוֶועט אַרַיין וַוארְפִין דֶעם כִּישׁוּף אִין וַואסֶער אַרַיין וֶועט מֶען שׁוֹין נִיט קֶענֶען אִים מְבַטֵּל זַיין.

הָאט זִי אַזוֹי גִיטָאן. אוּן הָאט אַרַיין גִיוָוארְפִין דֶעם כִּישׁוּף אִין וַואסֶער אַרַיין.

אִיז דֶער בֶּן מֶלֶךְ זֵייעֶר קְרֶעצִיג גִיוָוארִין. עֶר הָאט גִיהַאט אוֹיף דֶער נָאז קְרֶעץ אוּן אוֹיף דֶעם פָּנִים אוּן אוֹיף דֶעם אִיבְּרִיקְן גוּף.

הָאט זִיךְ דֶער מֶלֶךְ גִיפָּארִיט מִיט דָאקְטוֹרִים. אוּן מִיט מְכַשְּׁפִים. אוּן זֵיי הָאבִּין אִים **נִיט גִיהָאלְפְּן.**

הָאט דֶער מֶלֶךְ גוֹזֵר גִיוֶועןן אוֹיף יוּדִין אַז זֵיי זָאלִין מִתְפַּלֵל זַיין. הָאבִּין דִי יְהוּדִים גִיזוּכְט דֶעם **צַדִיק** (וָואס עֶר הָאט מִתְפַּלֵל גִיוֶוען אַז דֶער מֶלֶךְ זָאל הָאבְּן אַ זוּן כַּנַ"ל) אוּן זֵיי הָאבִּין אִים גִיבְּרַאכְט פַאר דֶעם מֶלֶךְ.

אוּן דֶער צַדִיק פְלֶעגְט תָּמִיד **מִתְפַּלֵל זַיין פַאר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ** בַּאֲשֶׁר עֶר הָאט צוּ גִיזָאגְט דֶעם מֶלֶךְ אַז דֶער זוּן זָאל זַיין גָאר **פוּן אַבָנִים טוֹבוֹת** אוּן סֶע נִיט מְקוּיָם גִיוָוארִין.

אוּן עֶר הָאט גִיטַעֲנֶט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטִין הָאבּ אִיךְ דָאס גִיטָאן פוּן מַיין כָּבוֹד וֶועגְן. אִיךְ הָאבּ זִיךְ דָאס מֶער נִיט גִיטָאן נָאר פוּן דַיין כָּבוֹד וֶועגְן. אוּן הַיינְט אִיז נִיט מְקוּיָם גִיוָוארְן אַזוֹי וִוי אִיךְ הָאבּ גִיזָאגְט.

אוּן דֶער צַדִיק אִיז גִיקוּמֶען צוּם מֶלֶךְ. הָאט דֶער **צַדִיק** מִתְפַּלֵל גִיוֶוען (דְהַיְינוּ אוֹיף דִי קְרֶעץ פוּן דֶעם בֶּן מֶלֶךְ אַז עֶר זָאל גִיהֵיילְט וֶוערִין) אוּן סֶע הָאט נִיט גִיהָאלְפִין. הָאט מֶען אִים מוֹדִיעַ גִיוֶוען אַז דָאס אִיז אַ כִּישׁוּף.

אוּן דֶער צַדִיק אִיז הֶעכֶער גִיוֶוען פוּן אַלֶע מְכַשְּׁפִים. אִיז גִיקוּמֶען דֶער **צַדִיק** אוּן הָאט מוֹדִיעַ גִיוֶוען דֶעם מֶלֶךְ אַז דָאס אִיז אַ כִּישׁוּף. אוּן אַז מְהָאט דֶעם כִּישׁוּף אִין וַואסֶער אַרַיין גִיוָוארְפִין. קֶען דֶער בֶּן מֶלֶךְ אַנְדֶערְשׁ נִיט גִיהֵיילְט וֶוערִין. סַיידִין אַז מְזָאל אַרַיין וַוארְפִין דֶעם מְכַשֵּׁף וָואס עֶר הָאט גִיטָאן דֶעם כִּישׁוּף אִין וַואסֶער אַרַיין.

הָאט דֶער מֶלֶךְ גִיזָאגְט אִיךְ גִיבּ דִיר אַלֶע מְכַשְּׁפִים מְזָאל זֵיי אַרַיין וַוארְפִין אִין וַואסֶער אַרַיין. אַבִּי מַיין זוּן זָאל גִיהֵיילְט וֶוערִין.

הָאט דִי בַּת מַלְכָּה מוֹרָא גִיהַאט אוּן אִיז גִילָאפִין צוּם וַואסֶער אַרוֹיס נֶעמֶען דֶעם כִּישׁוּף פוּן דֶעם וַואסֶער. וָוארִין זִי הָאט גִיוואוּסְט וואוּ דֶער כִּישׁוּף לִיגְט. אִיז זִי אַרַיין גִיפַאלִין אִין וַואסֶער אַרַיין.

אִיז גִיוָוארִין אַ גְרוֹיס גִיפּוּלְדֶער וָואס דִי בַּת מַלְכָּה אִיז אַרַיין גִיפַאלִין אִין וַואסֶער אַרַיין.

אִיז גִיקוּמֶען דֶער צַדִיק אוּן הָאט גִיזָאגְט אַז **דֶער בֶּן מֶלֶךְ וֶועט שׁוֹין גִיהֵיילְט וֶוערִין.** אִיז עֶר שׁוֹין גִיהֵיילְט גִיוָוארִין אוּן דָאס צָרַעַת אִיז פַארְדַיירְט גִיוָוארְן אוּן סֶע אִיז אַרָאפּ גִיפַאלִין הָאט זִיךְ אָפְּגִישֵׁיילְט גָאר דִי הוֹיט.

אִיז עֶר גִיוָוארִין גָאר

פוּן אַבָנִים טוֹבוֹת.

אוּן הָאט אִין זִיךְ גִיהַאט

אַלֶע סְגוּלוֹת פוּן אַלֶע אַבָנִים טוֹבוֹת.

(וָוארִין אַז דִי הוֹיט הָאט זִיךְ אִים אָפְּגִישֵׁיילְט הָאט מֶען גִיזֶעהְן אַז עֶר אִיז גָאר פוּן אַבָנִים טוֹבוֹת. אַזוֹי וִוי דֶער צַדִיק הָאט גִיזָאגְט).

איין מעשה'לע

המשך פון זייט 3

דער באשעפער באוויזט וואונדער
פאר זיינע ליבע קינדער

צַייט בִּין אִיךְ גֶעפָאְרן אִין אוּמַאן, אוֹיפְן וֶועגְן זֶענֶען מִיר אַרִיבֶּער גֶעפָאְרן צוּם צִיּוּן פוּן ר׳ נָתָן אוּן דָארְט הָאבּ אִיךְ גֶעמַאכְט אַ סִיּוּם אוֹיף לִקוּטֵי הֲלָכוֹת!

אַזוֹי אוֹיךְ בִּין אִיךְ ב"ה אַדוּרְךְ נָאךְ פוּן אַלְס קְלֵיין קִינְד אַסַאךְ שְׁטִיקְלֶעךְ פוּן לִקוּטֵי תְּפִלּוֹת, חוּץ פוּן דֶעם הָאבּ אִיךְ שׁוֹין גֶעעֶנְדִיגְט אַלֶע סְפָרִים פוּן רֶבִּי'ן מִיט ר׳ נָתָן אוּן דָאס אִיז אַלְס גֶעוֶוען נָאר בִּזְכוּת דִי תְּפִלּוֹת וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעמַאכְט.

ב"ה יֶעצְט גֵיי אִיךְ עֶנְדִיגְן דֶעם עֶרְשְׁטְן חֵלֶק לִקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן אוּן אַ דְרִיטְל לִקוּטֵי תְּפִלּוֹת, אַשְׁרֵינוּ, טַייעֶרֶע חֲבֵרִים וֶוער כַאפְּט זִיךְ מִיט אוֹיפְן וָואגְן?!

גֶעוַואלְדִיג! נִישְׁט צוּם גְלֵייבְּן ווִי אַ בְּרֶסְלֶבֶער קֶען אָנְקוּמֶען מִיטְן כֹּחַ הָרָצוֹן. בַּיים רֶבִּי'ן אִיז אַלֶעס מֶעגְלִיךְ! דֶער עִיקָר אִיז דִי הַתְחָלָה, פְּרִישׁ אָנְהֵייבְּן!!

אַ צֶענְטֶער צוּם מִנְיָן, אַ צֶענְטֶער!!

דִי מַעֲשֶׂה אִיז גֶעוֶוען אֵיינְמָאל וֶוען רֶבִּי נַפְתָּלִי הָאט גֶעוַואוֹרְט אוֹיף אַ מִנְיָן, עֶס הָאט גֶעפֶעלְט אַ צֶענְטֶער צוּם מִנְיָן, אוּן אַ לֵוִי צוּ עוֹלָה זַיין לַתּוֹרָה.

אִינְדְרוֹיסְן אִיז גֶעוֶוען אֵיינֶער - אַ לֵוִי, דֶער לֵוִי הָאט לַיידֶער נִישְׁט גֶעהַאט קַיין קִינְדֶער הָאט דֶער לֵוִי גֶעזָאגְט פַאר דֶעם בְּרֶסְלֶבֶ'ער חָסִיד וָואס הָאט אִים אַרֵיינְגֶערוּפְן צוּ מִנְיָן: "גֵיי זָאג פַאר רֶבִּי נַפְתָּלִי'ן אַז אוֹיבּ עֶר וֶועט מִיר צוּזָאגְן אַ קִינְד וֶועל אִיךְ אַרֵיינְקוּמֶען דַאוֶנֶען אוּן אִיךְ וֶועל זַיין אַ צֶענְטֶער!"

הָאט אִים ר׳ נַפְתָּלִי צוּגֶעזָאגְט אַ קִינְד! עֶר הָאט דָאךְ נִישְׁט גֶעהַאט קַיין בְּרֵירָה, עֶר הָאט דָאךְ גֶעמוּזְט הָאבְּן אַ מִנְיָן, הָאט עֶר אִים צוּגֶעזָאגְט אַ קִינְד, שׁוֹין.

סְ'אִיז אַרִיבֶּער אַ שְׁטִיקְל צַייט, אוּן דֶער אִיד הָאט בָּאקְבִישְׁט גֶעהַאט קַיין קִינְד, הָאט עֶר גֶעזָאגְט צוּ רֶבִּי חַיִּים סְטָאלֶער: "רֶבִּי נַפְתָּלִי הָאט מִיר דָאךְ צוּגֶעזָאגְט אַ קִינְד, פַארְוָואס וֶוערְט עֶס נִישְׁט מְקֻיָּם"?

הָאט ר׳ חַיִּים זִיךְ גֶעוָואנְדְן צוּ רֶבִּי נַפְתָּלִי אוּן אִים אִיבֶּערְגֶעזָאגְט דֶעם פַארְלַאנְג פוּן דֶעם אִיד, אַז עֶר וַוארְט אוֹיפְן צוּזָאג.

עֶנְטְפֶערְט רֶבִּי נַפְתָּלִי אַזוֹי: "מִיר הָאבְּן מְקַבֵּל פּוּנֶעם רֶבִּי'ן - אַז מִיר זָאלְן הָאלְטְן פַארְמַאכְט דָאס מוֹיל, מִיר זָאלְן נִישְׁט רֶעדְן! נָאר אַז מִיר זָאגְן - וֶוערְט מְקֻיָּם!"

דָאס מֵיינְט אַזוֹי אַז מִיר הָאבְּן מְקַבֵּל פּוּנֶעם רֶבִּי'ן - מִיר זָאלְן נִישְׁט וַוארְפְן זִיךְ מִיט בְּרָכוֹת - דָאס מוֹיל דַארְף מֶען הָאלְטְן פַארְמַאכְט! אָבֶער אוֹיבּ מִיר זָאגְן שׁוֹין יָא צוּ פַאר אֵיינֶעם? וֶוערְט דָאס מְקֻיָּם"! דֶער עִיקָר אִיז אַז דֶער אִיד הָאט גֶעהַאט קִינְדֶער!

אַ בְּרֶסְלֶבֶע דְרוּקן!!

הָאסְטוּ אֶפְשָׁר אַמָאל גֶעהֶערְט אַזַא וָוארְט ווִי אֵיינֶער זָאגְט פַאר אַ אִינְגְל: "אוֹיבּ וֶועסְטוּ נִישְׁט לֶערְנֶען וֶועסְטוּ אוֹיסְוַואקְסְן אַ 'בָּחוּר הַזֶעצֶער'?!"

וָואס מֵיינְט דָאס אַ בָּחוּר הַזֶעצֶער, וָואס הָאט עֶר גֶעדַארְפְט טוּן אוּן וָואס זֶענֶען גֶעוֶוען זַיינֶע גְרַייזְן, אִין דִי לֶעצְטֶע וָואכְן הָאט מֶען שׁוֹין גֶעשְׁרִיבְּן פוּן דֶעם אַבִּיסְל, מִיר וֶועלְן דָאס אַבִּיסְל מַסְבִּיר זַיין.

דֶער בָּחוּר הַזֶעצֶער הָאט גֶעדַארְפְט אוֹיסְשְׁטֶעלְן אוֹיפְן פָּארֶעם-בְּרֶעט פַארְקֶערְטֶע גָאר קְלֵיינֶע אוֹתִיוֹת פוּן אַ גַאנְצְן עָמוּד פוּן אַ סֵפֶר. יֶעצְט וֶוען דֶער עָמוּד אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען אוֹיסְגֶעשְׁטֶעלְט הָאט מֶען דָאס אַרָאפְּגֶעקְלַאפְּט אוֹיף אַ בְּלַאט אוּן דֶערְנָאךְ נָאכְאַמָאל אַרָאפְּגֶעקְלַאפְּט אוֹיף נָאךְ אַ בְּלַאט. אַז אַסַאךְ מָאל הָאבְּן זִיךְ אַרוֹיסְגֶעשְׁטֶעקְט דִי אוֹתִיוֹת אוֹיף דִי אַנְדֶערֶע זַייט פוּנֶעם זֶעץ וָואס דֶער פְּרֶעס הָאט גֶעפְּרֶעסְט דִי אוֹתִיוֹת.

אוּן וֶוען דֶער בָּחוּר הַזֶעצֶער הָאט גֶעעֶנְדִיגְט דֶעם עֶרְשְׁטְן בְּלַאט אִיז עֶר אַרִיבֶּער צוּם צְוֵוייטְן בְּלַאט. נָאכְאַמָאל אוֹיסְגֶעשְׁטֶעלְט דִי אוֹתִיוֹת פַארְקֶערְט אוּן ווִידֶער אָפְּגֶעפְּרֶעסְט עֶטְלִיכֶע בְּלֶעטֶער. אוּן אוֹיבּ דֶער בָּחוּר הַזֶעצֶער הָאט גֶעמַאכְט אַ טָעוּת מִיט אַן אוֹת אָדֶער עֶר הָאט פַארְגֶעסְן אֵיין וָוארְט אִיז דֶער סֵפֶר גֶעוֶוען גְרַייזִיג. אוּן אוֹיבּ עֶר הָאט נִישְׁט גוּט אַרָאפְּגֶעדְרוּקְט דֶעם בְּרֶעט אִיז דֶער סֵפֶר גֶעוֶוען אוּמְקְלָאר צוּ לֵיינֶען. יֶעצְט פַארְשְׁטֵייט אִיר שׁוֹין קִינְדֶער פַארְוָואס רֶבִּי נָתָן הָאט זִיךְ נִישְׁט גֶעקֶענְט פַארְלָאזְן אוֹיף אַנְדֶערֶע מִיט דֶער אַרְבֶּעט? עֶר הָאט זִיךְ נִישְׁט גֶעקֶענְט עֶרְלוֹיבְּן אַז דֶער רֶבִּינְ'ס סְפָרִים זָאלְן זַיין גְרַייזִיג. יֶעדֶעס אוֹת אוּן יֶעדֶעס וָוארְט אִיז גֶעשְׁרִיבְּן מִיט הוֹיכֶע כַּוָונוֹת אוּן אַ גְרַייז אִיז אַ גְרַייז...

לָאמִיר נִישְׁט אַזוֹי אָפְּלַאכְן דֶעם בָּחוּר הַזֶעצֶער, וַוייל סְ'אִיז אוֹיךְ גֶעוֶוען אַסַאךְ גְרוֹיסֶע אִידְן וָואס הָאבְּן אַלֵיינְס גֶעטוּן דֶער אַרְבֶּעט פוּן 'זֶעצְן', לְמָשָׁל ר' נָתָן אִין אַ בְּרִיוו שְׁרַייבְּט וֶוער עֶס זֶענֶען גֶעוֶוען דִי וֶועלְכֶע הָאבְּן אִים צוּגֶעהָאלְפְן אִין זַיין דְרוּק ...רַבִּי מֶענְדִיל אוּן רַבִּי חַיִּים נָחוּם דֶער אִינְגֶער יִצְחָק יְהוֹשֻׁעַ אוּן אוֹיךְ מַיין זוּן מוֹרֵנוּ הָרַב שַׁכְנָא נֵרוֹ יָאִיר הֶעלְפְן אַסַאךְ אַרוֹיס אָבֶּער נִישְׁט בִּקְבִיעוּת דֶערִיבֶּער נֶעמְט דִי אַרְבֶּעט זֵייעֶר פַאמֶעלִיךְ... דָאס אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען אִין יָאר תקפ"ד אָבֶּער מִיר הַאלְטְן יֶעצְט אַפָּאר יָאר פְרִיעֶר.

יֶעצְט לָאמִיר אַבִּיסְל זֶען וָואס הָאט זִיךְ אָפְּגֶעשְׁפִּילְט מִיט ר' נָתָן, זַיינֶע שְׁוֶועריקַייטְן וָואס עֶר הָאט גֶעהַאט פוּן דִי דְרוּק.

אִין יָאר תקע"ט הָאבְּן דִי קְרִיגֶערַייעֶן אוּן רְדִיפוֹת זִיךְ זֵייעֶר פַארְמֶערְט אוֹיף ר' נָתָן, ווִי אוֹיךְ דָאס גֶעלְט וָואס עֶר הָאט צַאמְגֶעשְׁטֶעלְט פוּן דִי חֲבֵרִים אִיז שׁוֹין אוֹיסְגֶעגַאנְגֶען, דָאס הָאט גוֹרֵם גֶעוֶוען אַז דֶער דְרוּקֶעַרַיי הָאט זִיךְ אָפְּגֶעשְׁטֶעלְט פוּן פוּלְן אַרְבֶּעט, מֶען הָאט מֶער נִישְׁט גֶעקֶענְט דְרוּקְן יֶענֶעם יָאר.

דוּרְכְאוֹיס דֶעם גַאנְצְן יָאר תק"פ הָאט ר' נָתָן גָאר אַסַאךְ גֶעטְרַאכְט אוּן פְלַאנִירְט פַארְשִׁידֶענֶע פְּלֶענֶער ווִיאַזוֹי אָנְצוּפַאנְגֶען דְרוּקְן פוּנְדָאסְנַיי אָבֶּער עֶר הָאט לַיידֶער דָאס נִישְׁט גֶעקֶענְט אוֹיסְפִירְן, דִי אַלֶע גֶעצֵייג כְּדֵי צוּ קֶענֶען דְרוּקְן זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען בַּיי ר' נָתָן אִין שְׁטוּבּ פַארְ'יָתוֹמְ'ט, דִי טִינְט, אוֹתִיוֹת, פַּאפִּיר. אָבֶּער עֶר הָאט נִישְׁט גֶעקֶענְט דְרוּקְן צוּלִיבּ דִי מְנִיעָה

פוּן גֶעלְט אוּן נָאךְ אַנְדֶערֶע גָאר שְׁטַארְקֶע אָפְּהַאלְטוּנְגֶען, דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער מִיט זַיין גְרוֹיס חֶסֶד הָאט רַחֲמָנוּת גֶעהַאט אוֹיף ר' נָתָן אוּן אִים גֶעגֶעבְּן שְׁטַארְקֶע כּוֹחוֹת נִישְׁט אוֹיפְצוּגֶעבְּן אוֹיף זַיין רָצוֹן, אוּן ר' נָתָן הָאט וַוייטֶער גֶעגְלוֹיבְּט אוּן גֶעבֶּענְקְט מֶער אוּן מֶער אָבֶּער מִיט דֶעם אַלֶעם אִיז דָאס יָאר תק"פ שׁוֹין אַרִיבֶּער אוּן ר' נָתָן הָאט נָאכְנִישְׁט צוּרִיקְגֶעשְׁטֶעלְט דֶעם דְרוּקֶערַיי.

לַיינְט וַוייטֶער אי"ה קוּמֶענְדִיגֶע וָואךְ.

די פינעפטע מעשה - דער בן מלך פון אבנים טובות

א. **וואס האט דער מלך גוזר געווען אויף די אידן?**

❑ אז זיי זאלן ברענגען א צדיק וואס זאל פאר אים דאווענען

❑ אז זיי זאלן אים ברענגען א חכם וואס זאל פאר אים דאווענען

❑ אז זיי זאלן פאר אים דאווענען

ב. **וויאזוי רופט דער רבי ווען די אידן האבן געבעטן צו דאווענען?**

❑ א חכם

❑ א באהאלטענער צדיק

❑ א בעל שם

ג. **וואס האט ער זיי געענטפערט ווען זיי האבן געבעטן צו דאווענען?**

❑ אז ער וועט דאווענען

❑ אז דער מלך וועט האבן קינדער

❑ ער ווייסט גארנישט

ד. **וואס האט ער געענטפערט ווען דער מלך האט אים געבעטן צו דאווענען?**

❑ אז ער וועט האבן דאס יאר א קינד

❑ אז ער וועט האבן דאס יאר א זון

❑ אז ער וועט האבן דאס יאר א טאכטער

ה. **וואס האט די מלכה דעמאלט געבוירן?**

❑ א זון

❑ א טאכטער

❑ א זון און א טאכטער

ו. **וואס האט די בת מלכה געקענט ווען זי איז געווען פיר יאר?**

❑ אלע חכמות

❑ שפילן אויף כלים

❑ אלע חכמות און אלע לשונות און שפילן אויף כלים

ז. **וואס האט דער מלך נאכדעם גוזר געווען אויף די אידן?**

❑ אז זיי זאלן ברענגען א צדיק וואס זאל אויף אים דאווענען ער זאל האבן א זון

❑ אז זיי זאלן אים ברענגען א חכם וואס זאל אויף אים דאווענען ער זאל האבן א זון

❑ אז זיי זאלן אויף אים דאווענען ער זאל האבן א זון

ח. **וואס איז געווען מיט דעם צדיק וואס זיי האבן פריער געטראפן?**

❑ ער האט זיך באהאלטן און מ'האט אים נישט געקענט טרעפן

❑ ער איז נפטר געווארן

❑ ער איז געווען קראנק

ט. **שאלת זכות: וויאזוי רופט דער רבי בהמשך די מעשה דעם וואס זיי האבן די צווייטע מאל געבעטן צו מתפלל זיין?**

❑ א באהאלטענער צדיק, א צדיק, א חכם

❑ א באהאלטענער צדיק, א בעל שם, א חכם

❑ א באהאלטענער צדיק, א צדיק

י. **וואס האט ער זיי געענטפערט ווען זיי האבן געבעטן צו דאווענען?**

❑ אז ער וועט דאווענען

❑ אז דער מלך וועט האבן א זון

❑ ער ווייסט גארנישט

יא. **וואס האט דער חכם געזאגט פאר דעם מלך?**

❑ אז ער זאל ברענגען אלע אבנים טובות

❑ אז ער זאל ברענגען א אבן טובה

❑ אז ער זאל ברענגען פערל שטיינער

יב. **וואס זאגט דער חכם? וואס וועט זיין מיט דייער זון וואס זיי וועלן געבוירן?**

❑ ער וועט זיין פון אבנים טובות

❑ ער וועט האבן אין זיך אלע סגולות פון אלע אבנים טובות

❑ ביידע תשובות זענען ריכטיג

יג. **וואס איז דער בן המלך געווען ביי די פיר יאר?**

❑ פון אבנים טובות

❑ ער האט געקענט אלע לשונות

❑ א גרויסער חכם אין אלע חכמות, און געקענט אלע שפראכן

יד. **וואס האט די בת מלכה געזען ווען זי האט אים ארום געבונדן?**

❑ א אבן טוב

❑ א פערל שטיין

❑ אבנים טובות

טו. **וואס איז געשען צו דעם בן מלך דורך די כישוף?**

❑ זייער קרעציג

❑ זייער קראנק

❑ ביידע תשובות זענען ריכטיג

טז. **וואס האט דער צדיק מודיע געווען פאר דעם מלך?**

❑ אז זיין זון וועט שטענדיג אזוי זיין

❑ אז זיין זון וועט ווערן אויסגעהיילט

❑ אז עס איז א כישוף

יז. **וואס האט דער צדיק מודיע געווען נאכדעם וואס די איז ארייגעפאלן אין וואסער?**

❑ אז דער בן מלך וועט שטענדיג אזוי זיין

❑ אז מ'האט די כישוף ארייגעווארפן אין וואסער

❑ אז דער בן מלך וועט ווערן אויסגעהיילט

צו ענטפערן די בחינות און אריינגיין אינעם גורל, 02-5-3333-72

1-518-329-9149 646-518-1095

המשך פון זייט 2

אַזוי האָט מען אַ נאָמען געגעבן די ישיבה. דער גרינדער פון די ישיבה איז געווען טאַקע דער ר' אברהם יצחק, און ר' יצחק ברייטער און ר' אהרן לייב ציגלמאַן און ר משה אהרן ציטרינבוים פון ראַדאָמסק און איינער איז געווען ר' משה ראָטענבערג, [אַ ברודער פון ר' יצחק מענדל פון דער איסט סייד, ניו יאָרק] דער משה איז געווען אַ גרויסער למדן, מ'האָט געזאָגט אויף אים אַז ער קען אַלע קצות'ן אויף אויסעווייניג!

ס'איז געקומען אַסאַך בחורים פון לאָדזש, אַנשי שלומנו, און פרעמדע. עס איז געווען זייער שווער אויסצוהאַלטן די שווערע הוצאות מען איז אַרומגעגאַנגען נאָך געלט. דער אוסטראָווצער רבי האָט געהייסן מען זאָל אָפּדרוקן קבלה ביכלעך, מיטן לאָגאָ פון "הלכתא כנחמני, תחת השגחת מורנו מאוסטראָווצא", שפּעטער איז עס בטל געוואָרן. אַ שאָד אַז ס'איז נישט געבליבן קיין ביכל, אַ קבלה אַז מען זאָל קענען ווייזן, ווייל ליידער איז געווען אַסאַך מתנגדים, אפשר איז נאָך היינט אויך דאָ, איך ווייס נישט, אָבער זיי קענען דאָס נישט גלייבן, וואָס זאָל איך טון, איך קען זיי דאָס נישט אויפווייזן! אָבער איך געדענק ער האָט געהאַלטן די האַנט, איך האָב אים געשאַפט געלט און געקריגן אַ ברכה איך בין געווען אַ בחור פון בערך זיבעצן-אַכצן יאָר.

דער משגיח כללי איז געווען ר' יצחק ברייטער הי"ד. אין יענע צייט האָב איך זוכה געווען צו הערן פון אים נייע דיבורים, פלאַקערדיגע דיבורים וויאַזוי ער האָט פאַרגעלערנט לקוטי מוהר"ן, לקוטי הלכות און נאָך ספרים און שיחות.

איך געדענק איינע פון די ווינטער פרשיות, ווען מען האָט אָנהייב וואָך, זונטאָג נאָך מעריב אָנגעהויבן צו לערנען די פרשה, אונזערע לייט זענען זיך צאַמגעקומען און געלערנט מיט אים אַפּאָר שעה, אַזוי האָט ער געלערנט די סדרה יעדע וואָך, אָבער ער האָט נישט געענדיגט די פרשה.

דער כוח הדבור פון ר' יצחק איז געווען גאָר שטאַרק, מיר האָבן אַלע געוואַרט אַ גאַנצן טאָג פאַר דער נאַכט שיעור צו קומען הערן פון אים דברי אלקים חיים - רייד פונעם ריינעם קוואַל דער נחל נובע. ער האָט אַסאַך גערעדט מיט מיר, איך בין דאַן געווען אַ איינגער בחור'ל, איך בין געגאַנגען מיט אים אין וואַלד מאַכן התבודדות, קיין סאַך האָב איך נישט געוואוסט וויאַזוי מען רעדט, וואָס דאַרף מען רעדן, איך האָב זיך נאָך אונטערגעהערט ווי ער רעדט די ווערטער: **"רבונו של עולם! רבונו של עולם!"** און ער ווינקט מיר איך זאָל זיך אַביסל דערווייטערן פון אים.

דאָס איז געווען אין אוסטראָווצא. פון דאָרט אַרום און אַרום, איז אויך געווען קבוצים. עס איז געווען אַ קיבוץ אין אַפּטאַ, אין דער שטאָט וואו עס איז געווען דער אור לשמים, און דער אוהב ישראל זי"ע דאָרט איז אויך געווען אַ קיבוץ. גאָר אַ שיינע חברה געווען.

נאָכדעם איז געווען נאָך אַ שטעטל דערנעבן, דאָרט וואו דער פני יהושע איז געווען אַ רב, דאָרטן איז געווען מיין שוואָגער - אַ ברסלב'ער חסיד, ער האָט געהייסן ר' אליהו הלוי רובינשטיין, דאָרט איז געווען אַ שלמה'לע, צבי אַבאַ, און נאָך.

די אנדערע וואך בעז"ה דער קיבוץ

"ראש השנה אין לובלין"

מַעֲשִׂים און זֶען וָואס מִיר קֶענֶען פַארֶערְכְטְן, אַזוֹי וִוי מֶען פִירְט אוֹיס סוֹף פוּן דִי הַפְטוֹרָה חֲזוֹן "צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה (יְשַׁעְיָהוּ א, כז) צִיּוֹן וֶועט וֶוערְן אוֹיסְגֶעלֵייזְט וֶוען מִיר וֶועלְן זִיךְ מִשְׁפֶּט'ן און גֶעבְן אַ חֶשְׁבּוֹן אוֹיף דִי מַעֲשִׂים.

אַסאךְ מָאל ווִיל זִיךְ אַ מֶענְטְש נֶעמֶען און דִי הֶענְט, עֶר מִשְׁפָּט זִיךְ און עֶר נֶעמְט אוֹיף זִיךְ אַ גֶעווִיסֶע סִגוּף, צוּם בֵּיישְׁפִּיל עֶר גִיבְט אַוֶועק אִין דִי טֶעג עֶפֶּעס אַ גֶעשְׁמַאקֶע זִיסֶע עֶסְן וָואס עֶר הָאט לִיבּ פַארְן בַּאשֶׁעפֶער, אָדֶער עֶסְט עֶר יָא דִי גוּטֶע זַאךְ אָבֶער עֶר מַאכְט דִי בְּרָכָה מִיט מֶער כַּוָונָה און בֶּענְטְשְׁט אִינֶעווֵיינִיג פוּן אַ סִדּוּר גֶעשְׁמַאק.

זָאגְט ר' נָתָן אַז דוּרְךְ דֶעם אִיז עֶר מְבַטֵּל פוּן זִיךְ טוֹיזְנְטֶער און צֶענְדְלִיגֶע טוֹיזְנְטֶער קַטְרוּגִים און דִּינִים פוּן בֵּית דִין שֶׁל מַעְלָה, ווייל אַז מִיר מַאכְן דָא אוֹיף דֶער וֶועלְט הִתְבּוֹדְדוּת און מֶען מִשְׁפָּט זִיךְ אוֹיף דִי מַעֲשִׂים, מֶען בַּאנֵייט זִיךְ אִין עֲבוֹדַת הַשֵּׁם פוּן דָאסְנַיי, זָאגְן חֲזַ"ל אוֹיף דֶעם "אִם יֵשׁ דִין לְמַטָּה אֵין דִין לְמַעְלָה" אוֹיבּ מִיר מִשְׁפֶּט'ן זִיךְ אַלֵיין אוֹיף דֶער וֶועלְט וֶוערְט אוֹיבְן אִין הִימְל בָּטֵל דִי מִשְׁפָּט אוֹיף אוּנְז, דֶער מְקַטְרֵג קֶען נִישְׁט גָארְנִישְׁט מְקַטְרֵג זַיין ווייל עֶס אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען אַ מִשְׁפָּט דָא אוּנְטְן דוּרְךְ דֶעם מֶענְטְש אַלֵיין.

דִי עֵצָה פוּן מִשְׁפָּט אִיז גָאר אַ וואוּנְדֶערְלִיכֶע עֵצָה, ווייל לְפִי דֶעם אֱמֶת אִיז דֶער מֶענְטְש נָאךְ זֵייעֶר ווייט פוּן בַּאשֶׁעפֶער און לִכְאוֹרָה קוּמְט אִים זֵייעֶר הַארְבֶּע שְׁטְרָאפְן ווייל יֶעדֶע קְלֵיינֶע מַחֲשָׁבָה און דִּבּוּר וָואס מֶען הָאט גֶעטוּן נִישְׁט ווִי מֶען דַארְף, עַל פִּי פְּשַׁט וֶועט נִישְׁט הֶעלְפְן תְּשׁוּבָה אֲפִילוּ דֶער מֶענְטְש וֶועט אַ גַאנְצְן לֶעבְן טוּן אַלֶע סָארְטְן סִגוּפִים און תַּעֲנִיּוֹת קֶען מֶען נִישְׁט תְּשׁוּבָה טוּן אֲפִילוּ נָאר אוֹיף אֵיין שְׁלֶעכְטֶע הִרְהוּר וָואס מֶען הָאט גֶעטְרַאכְט, אָבֶער מִיט

דִי עֵצָה פוּן הִתְבּוֹדְדוּת אַז דֶער מֶענְטְש טוּט זִיךְ אַלֵיין מִשְׁפֶּטְ'ן, עֶר וַוארְט נִישְׁט אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זָאל אִים שִׁיקְן פוּן אוֹיבְן דִּינִים און דֶערְמַאנוּנְגֶען עֶר זָאל תְּשׁוּבָה טוּן, וֶועט עֶר דוּרְךְ דִי עֵצָה אַלֵיין מְבַטֵּל זַיין פוּן זִיךְ אַלֶע דִּינִים.

הָרַב הֶחָסִיד ר' לֵוִי יִצְחָק בֶּענְדֶער זי"ע הָאט אַמָאל גֶעזָאגְט בַּיי אַ שִׁיעוּר, אַז יֶעדֶע נַאכְט קוּמְט אַרוֹיף דִי נְשָׁמָה פוּן יֶעדְן אִיד אוֹיבְן אִין הִימְל - אַזוֹי ווִי חֲזַ"ל זָאגְן אַז פַארְן גֵיין שְׁלָאפְן דַארְף מֶען גִיבְן דִין וְחֶשְׁבּוֹן אוֹיף דִי מַעֲשִׂים וָואס מֶען הָאט גֶעטוּן מֶשֶׁךְ דֶעם טָאג און דֶער מֶענְטְש דַארְף אוּנְטֶערְשְׁרַייבְן אַז אַלֶעס אִיז רִיכְטִיג.

זָאגְט ר' לֵוִי יִצְחָק אַז נָאךְ הוּנְדֶערְט און צְוָואנְצִיג וֶוען דֶער מֶענְטְש קוּמְט אַרוֹיף גֶעבְן דִין וְחֶשְׁבּוֹן אוֹיף אַלֶע זַיינֶע יָארְן, אִיז דִי טֶעג וָואס דֶער מֶענְטְש הָאט גֶעמַאכְט הִתְבּוֹדְדוּת וֶועט מֶען אִיבֶּערְמִישְׁן דֶעם טָאג און נִישְׁט אַרֵיינְקוּקְן דָארְט ווייל דֶער מֶענְטְש הָאט זִיךְ שׁוֹין גֶע'מִשְׁפָּט אַלֵיין, עֶר הָאט זִיךְ שׁוֹין אִיבֶּערְגֶעבֶּעטְן מִיטְן אוֹיבֶּערְשְׁטְן! דַארְף עֶר מֶער נִישְׁט גֶעבְן אַ מִשְׁפָּט אוֹיף דֶעם טָאג!

אִין תּוֹרָה רנ"ט זָאגְט דֶער רֶבִּי אַז וֶוען אַ מֶענְטְש מַאכְט הִתְבּוֹדְדוּת און עֶר גִיסְט זִיךְ אוֹיס זַיין צַעַר פַאר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ און עֶר טוּט תְּשׁוּבָה אוֹיף אַלֶע פְּגָמִים קוּמְט דִי שְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה אַלֵיין כִּבְיָכוֹל פַארְצֵיילְט אוֹיךְ פַאר דֶעם מֶענְטְש אִיר צַעַר וָואס זִי הָאט, און זִי טְרֵייסְט דֶעם מֶענְטְש און זָאגְט אִים וִויאַזוֹי צוּ פַארֶערְכְטְן אַלֶע פְּגָמִים.

דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אַז דִי טֶעג זָאלְן וֶוערְן אִיבֶּערְגֶעדְרֵייט צוּ שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה און מֶען זָאל קֶענֶען פַארֶערְכְטְן אַלֶע אוּנְזֶערֶע מַעֲשִׂים און זוֹכֶה זַיין צוּ נֶחָמַת צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם נָאךְ הַיי יָאר אָמֵן וְאָמֵן.

"איין קְרֶעכְץ"

דער הייליגער רֶבִּי הָאט אונְז אוֹיסגֶעלֶערְנְט דִי טַייעֶרְקַייט פון יֶעדע קְלֵיינֶע נְקוּדָה טוֹבָה. אַסאךְ מָאל קֶען אַ אִינְגֶל טְרַאכְטְן בַּיי זִיךְ: 'וָואס אִיז שׁוֹין וֶוערְט מַיין קְלֵיינִיגְקַייט וָואס אִיךְ טוּ צוּ הֶעלְפְן בּוֹיעֶן דֶער בֵּית הַמִקְדָשׁ?!'

אָבֶער דִי אַלֶע סָארְטְן מַחֲשָׁבוֹת קוּמְט פוּנֶעם יֵצֶר הָרַע, עֶר וֵוייסְט דָאךְ יָא וִויפִיל יֶעדֶע קְלֵיינֶע קְרֶעכְץ און יֶעדֶע בֶּענְק טוּט אוֹיף צוּ מְקָרֵב זַיין דֶעם בִּנְיָן בֵּית הַמִקְדָשׁ, דֶערְפָאר וויל עֶר מִיט אַלֶע כּוֹחוֹת דָאס צוּרִיקְהַאלְטְן. דֶער רֶבִּי זָאגְט אוּנְז אוֹיס אַ סוֹד אִין תּוֹרָה רֶמֶ"ז אַז קִינוֹ"ת אִיז דִי זֶעלְבֶּע אוֹתִיּוֹת פוּן תִּיקוּ"ן - דָאס אִיז אוּנְז צוּ מְרַמֵז זַיין אַז דַוְקָא פון אוּנְזֶער קִינוֹת וֶועט וֶוערְן אַ תִּיקוּן. אֲפִילוּ עֶס קוּמְט אָן שְׁוֶוער אַיינְצוּזִיצְן אוֹיף דִי קְלֵיינֶע בֶּענְקֶעלֶער און דִי טוּנְקֶעלֶע שׁוּל און זָאגְן דִי קִינוֹת, דַארְף מֶען זִיךְ אָבֶער דֶערְמַאנֶען אַז פוּן יֶעדֶע בִּיסֶעלֶע קִינוֹת גֵייט דִי וֶועלְט וֶוערְן פַארְרָאכְטְן עֶס גֵייט וֶוערְן אַ תִּיקוּן הַשָׁלוֹם און יֶעצְט קֶען אִיךְ נֶעמֶען אַ חֵלֶק אִין דֶעם און פְּרוּבִּירְן אַרֵיינְלֵייגְן אִין דִי וֶוערְטֶער אַבִּיסְל הַארְץ און גֶעפִיל, אַ קְרֶעכְץ, כְּסוֹפִין צוּם בֵּית הַמִקְדָשׁ.

דֶער רֶבִּי זָאגְט (תּוֹרָה ב') "כַּד חַם גַּבֵּיהּ אִתְהַפֵּךְ" וֶוען עֶס וֶועט זִיךְ צַאמְנֶעמֶען אַלֶע תְּפִלוֹת פון אִידִישֶׁע קִינְדֶער וֶועט וֶוערְן אוֹיפְגֶעבּוֹיט דֶער בֵּית הַמִקְדָשׁ דוּרְךְ יֶעדֶע אֵיינְצִיגֶע תְּפִלָּה פון אַלֶע דוֹרוֹת!

"קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע! אַ קוֹל אִיז אוֹיבְן גֶעהֶערְט גֶעוָוארְן - אַ בִּיטֶערֶע גֶעוֵויין, רָחֵל וֵויינְט אוֹיף אִירֶע קִינְדֶערְלֶעךְ, זִי קֶען זִיךְ נִישְׁט טְרֵייסְטְן אוֹיף אִירֶע קִינְדֶער ווייל זֵיי זֶענֶען נִישְׁט דָא.

אוֹיף דִי אַלֶע קְלָאג אִיךְ , מַיינֶע אוֹיגְן לָאזְן רִירְן וַואסֶער [טְרֶערְן] ווייל דֶער טְרֵייסְטֶער וָואס בַּארוּאִיגְט מַיין זֶעל אִיז וַוייט פוּן מִיר. מַיינֶע קִינְדֶער זֶענֶען פַארְוִויסְט ווייל דֶער פַיינְט הָאט זִיךְ גֶעשְׁטַארְקְט".

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לֶערְן מִיר וִויאַזוֹי צוּ מְסַדֵר זַיין אַ בִּיטֶערֶע קְלָאג אוֹיף אוּנְזֶער גְרוֹיסֶער בְּרָאךְ וָואס מִיר זֶענֶען צֶעבְּרָאכְן גֶעוָוארְן דוּרְךְ אוּנְזֶער פַארְקְרִימְטֶע הַארְץ, עֶס זֶענֶען אַוֶועקְגֶענוּמֶען גֶעוָוארְן פוּן אוּנְז אַלֶע גְלוֹסְטֶענִישְׁן פוּן אוּנְזֶער אוֹיגְן, דִי שְׁטַארְקֶע גְאוֹנִים, דִי קְרוֹינֶען פוּן אוּנְזֶערֶע קֶעפּ, אוּנְזֶער שֵׁיינְקַייט, אוּנְזֶער לוֹיטֶערְקַייט, אוּנְזֶער לֶעבְּן, דֶער שׁוֹרֶשׁ פוּן אוּנְזֶער נֶפֶשׁ, רוּחַ, נְשָׁמָה, דָאס זֶענֶען אוּנְזֶערֶע רֶבִּי'ס, אוּנְזֶער לִיכְטִיגְקַייטְן, אוּנְזֶער גְרוֹיסְקַייט און אוּנְזֶער הֵיילִיגְקַייט, אוּנְזֶער הָאפֶענוּנְג, אוּנְזֶער תַּכְלִית, אוּנְזֶער טְרֵייסְטֶער און פְרֵייד, אוּנְזֶער תּוֹרָה און תְּפִלָּה, זֵיי זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען צוּם אֵייבִּיגֶער רוּ און אוּנְז אִיבֶּערְגֶעלָאזְט צוּ קְרֶעכְצְן, אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ, וָואס אִיז גֶעשֶׁען צוּ אוּנְז?! רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם - דֶער אֱמֶת'ער דֶערְבַּארֶעמְדִיגֶער פָאטֶער, דוּ וֵוייסְט אַז אוּנְזֶער גַאנְצֶער חִיוּת אִיז גֶעוָואנְדְן אִין דִי צַדִיקִים, אוּנְזֶערֶע רֶבִּי'ס זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, מִיר מוּזְן מִיט זֵיי כְּסֵדֶר רֶעדְן און בַּאקוּמֶען פוּן זֵיי הֵיילִיגֶע נַייעֶ דִיבּוּרִים, מִיר דַארְפְן זֵיי זֶען און וָואס אִיז יֶעצְט גֶעשֶׁען??

...רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, וָואס אִיז גֶעוֶוען אִיז גֶעוֶוען! לֶערְן אוּנְז אוֹיס און וֵוייז אוּנְז וִויאַזוֹי זִיךְ צוּ בֶּעטְן און שְׁרַייעֶן אַז אִיךְ זָאל אוֹיךְ יֶעצְט קֶענֶען מַמְשִׁיךְ זַיין זֵייעֶר מֶעכְטִיגֶע קְדוּשָׁה אוֹיף מִיר דוּרְךְ זֵייעֶר הֵיילִיגֶער רְשִׁימוּ וָואס זֵיי הָאבְּן אִיבֶּערְגֶעלָאזְט דוּרְךְ זֵייעֶרֶע הֵיילִיגֶע סְפָרִים און זֵייעֶרֶע טַייעֶרֶע תַּלְמִידִים. ווייל אוֹיךְ יֶעצְט גֶעפִינֶען זֵיי זִיךְ אוֹיף דֶער וֶועלְט אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט אִין זֹהַר און אִין נָאךְ הֵיילִיגֶע סְפָרִים אַז דֶער עִיקָר גַאנְצְקַייט פוּן דִי נְשָׁמָה אִיז אַז וֶוען זִי גֵייט אַרוֹיף גָאר הוֹיךְ זָאל זִי אוֹיךְ זַיין דָא גָאר נִידְרִיג אוּנְז צוּ אוֹיפְוֶועקְן און מְעוֹרֵר זַיין און אוֹיפְלֶעבְּן אַלֶע נְפָשׁוֹת אֲפִילוּ דִי וֶועלְכֶע לִיגְן טִיף אִין שְׁאוֹל תַּחְתִּית אִינֶעם טִיפְן אָפְּגְרֶינְד און נָאךְ נִידְרִיגֶער פוּן דֶעם, זֵיי אוֹיפְצוּלֶעבְּן אַז זֵיי זָאלְן זִיךְ נִישְׁט מְיָיאֵשׁ בְּשׁוּם אוֹפֶן אוֹיף קֵיין שׁוּם פַאל אוֹיף דֶער וֶועלְט. (קליין חלק פון תפלה ל"ג חלק שני)